

УДК 329.7:355.291-051]:061.2(477)

DOI [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2024-3\(75\)-4](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2024-3(75)-4)

Михайло КОВТУН

аспірант кафедри політичних наук, Навчально-науковий інститут права та політології,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова, kovtun.m.88@gmail.com

Павло ГОРІНОВ

кандидат юридичних наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту права та політології,
професор кафедри правознавства та галузевих юридичних дисциплін,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова, p.v.gorinov@udu.edu.ua
ORCID: 0000-0002-8294-2784

ПОЛІТИЧНІ ІДЕНТИЧНОСТІ ВЕТЕРАНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

Стаття присвячена аналізу концепту політик ідентичності в умовах сучасного розвитку українського суспільства. Особлива увага приділена формуванню нової ідентичності ветеранських організацій, що виникла як відповідь на сучасні безпекові виклики, зокрема в контексті війни та захисту національних інтересів України. Виокремлено специфічні риси цієї ідентичності, які відображають унікальну роль ветеранів у забезпеченні обороноздатності держави. Дослідження також включає концептуалізацію цієї ідентичності як важливого елемента політичної самоідентифікації значної частини українського суспільства, що сформувалася під впливом війни та суспільних трансформацій та поступово перетворилася на стійку базисну політику ідентичності, яка характеризується високою автономністю та сформованими принципами.

Метою дослідження є аналіз процесу формування політики ідентичності ветеранських організацій та оцінка їхнього впливу на безпекові процеси в Україні. Дослідження зосереджене на вивченні трансформацій політичної ідентичності, що відбуваються під впливом війни, а також на особливостях самоідентифікації ветеранських організацій, які, будучи новими суб'єктами політичної системи, відіграють важливу роль у захисті національних інтересів та зміцненні безпеки держави.

У статті ставляться завдання визначити ключові аспекти політик ідентичності в сучасній Україні, зокрема дослідити їх вплив на різні соціальні групи, які в умовах війни формують власні політики самоідентифікації. Особливу увагу приділено аналізу ветеранської ідентичності як відповіді на нові виклики у сфері національної безпеки, враховуючи значення колективної ідентичності для згуртування ветеранів навколо спільних цінностей і цілей. Важливим аспектом є дослідження процесів самоідентифікації ветеранських організацій, що формуються на основі особистого і колективного досвіду участі у захисті країни. Ветеранські організації розглядаються як колективний феномен, що має вплив на формування нових соціально-політичних реалій в умовах війни. Крім того, дослідження охоплює аналіз ролі ветеранських організацій у процесі суспільного визнання, їхнього внеску у формування національної безпеки та особливо їхньої ключової ролі у відновленні держави після війни.

Методологічна основа дослідження включає застосування загальнонаукових і спеціальних методів, серед яких системний підхід, структурно-функціональний аналіз та порівняльно-історичний метод. Системний підхід дозволяє вивчити політичну ідентичність ветеранських організацій як складний феномен, що формується під впливом численних факторів і взаємодії різних суспільних інститутів. Порівняльний аналіз забезпечує можливість співставлення процесів формування ідентичностей у різних контекстах та історичних періодах, а також оцінку відмінностей у розвитку ветеранських організацій як суб'єктів політики ідентичності. Історичний підхід дозволяє розглянути витоки і трансформації ветеранської ідентичності в умовах глобальних безпекових викликів та з урахуванням динаміки соціально-політичних змін.

Досліджено процес становлення ветеранських організацій як самостійних суб'єктів політики ідентичності, що мають вплив на безпекові та суспільні процеси в Україні. Доведено, що нова ветеранська ідентичність є важливим чинником зміцнення політичної стабільності та національної безпеки України.

Висновки дослідження свідчать про те, що формування політики ідентичності ветеранських організацій є важливим процесом самоідентифікації та колективної організації українського суспільства в умовах війни. Ветеранські організації мають значний вплив на безпеку держави та повоєнне відновлення, що свідчить про їх інституційну зрілість і суспільне визнання. Особливу увагу приділено створенню сприятливих організаційно-правових умов для реалізації прав ветеранів та їхніх сімей як основних носіїв цієї нової політичної ідентичності.

Ключові слова: політика ідентичності, суб'єкти політики ідентичностей, ветеранські організації, ціннісні орієнтири, національна ідентичність, макрополітична ідентичність.

Mykhailo Kovtun, Pavlo Gorinov. POLITICAL IDENTITIES OF VETERAN ORGANIZATIONS IN MODERN UKRAINE: THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS

The article is devoted to the analysis of the concept of identity politics in the conditions of the modern development of Ukrainian society. Special attention is paid to the formation of a new identity of veteran organizations, which arose as a response to modern security challenges, particularly in the context of war and the protection of Ukraine's

national interests. Specific features of this identity are highlighted, which reflect the unique role of veterans in ensuring the state's defense capability. The study also includes the conceptualization of this identity as an important element of the political self-identification of a significant part of Ukrainian society, which was formed under the influence of war and social transformations and gradually turned into a stable basic identity policy, which is characterized by high autonomy and established principles.

The purpose of the study is to analyze the process of forming the identity policy of veteran organizations and assess their impact on security processes in Ukraine. The research is focused on studying the transformations of political identity that take place under the influence of war, as well as on the features of self-identification of veteran organizations, which, being new subjects of the political system, play an important role in protecting national interests and strengthening state security.

The article aims to determine the key aspects of identity politics in modern Ukraine, in particular to investigate their impact on various social groups that, in the conditions of war, form their own self-identification policies. Special attention is paid to the analysis of veteran identity as a response to new challenges in the field of national security, taking into account the importance of collective identity for uniting veterans around common values and goals. An important aspect is the study of the processes of self-identification of veteran organizations, which are formed on the basis of personal and collective experience of participation in the defense of the country. Veteran organizations are considered as a collective phenomenon that has an impact on the formation of new socio-political realities in the conditions of war. In addition, the study covers the analysis of the role of veteran organizations in the process of public recognition, their contribution to the formation of national security, and especially their key role in the reconstruction of the state after the war.

The methodological basis of the research includes the application of general scientific and special methods, including a systematic approach, structural-functional analysis, and a comparative-historical method. The systematic approach allows studying the political identity of veteran organizations as a complex phenomenon that is formed under the influence of numerous factors and the interaction of various social institutions. Comparative analysis provides an opportunity to compare the processes of identity formation in different contexts and historical periods, as well as to assess differences in the development of veteran organizations as subjects of identity politics. The historical approach allows us to consider the origins and transformations of veteran identity in the context of global security challenges and taking into account the dynamics of socio-political changes.

The process of formation of veteran organizations as independent subjects of identity politics, which have an impact on security and social processes in Ukraine, is studied. It has been proven that the new veteran identity is an important factor in strengthening the political stability and national security of Ukraine.

The findings of the study indicate that the formation of the identity policy of veteran organizations is an important process of self-identification and collective organization of Ukrainian society in the conditions of war. Veteran organizations have a significant impact on national security and post-war recovery, which is indicative of their institutional maturity and public recognition. Special attention is paid to the creation of favorable organizational and legal conditions for the realization of the rights of veterans and their families as the main bearers of this new political identity.

Key words: *identity politics, subjects of identity politics, veteran organizations, value orientations, national identity, macro-political identity.*

Актуальність теми обумовлюється потребою дослідження процесу формування нових політичних ідентичностей, їх ролі в захисті України та в подальшому повоєнному відновленні України. В умовах військового протистояння ворогу в російсько-українській війні відбуваються атаки гібридного характеру, що впливають на державу, її безпеку та політику. Проблемою для українського суспільства є потреба швидко й адекватно реагувати на нову форму гібридного конфлікту, адже така війна «відрізняється від класичних конфліктів своєю складністю та масштабністю впливу на суспільство, економіку, а також політичні процеси цільової держави та її громадян» [1, с. 25]. Відповідаючи на ці виклики, велика частина українського суспільства швидко об'єдналася у пошуку рішень на подібні загрози та сформувала нові спільноти та ідентичності.

Політична ідентичність індивіда пов'язана з державою, суспільством, у яких він функціонує, з соціально-економічними, культурними характеристиками, які так чи інакше

впливають на формування та структурування уподобань і ціннісних орієнтирів індивіда [2]. Вплив держави та її інститутів має вагомое значення та є одним із базових, створюючи передумови для виокремлення та становлення нових ідентичностей з власними політиками. Так, на думку вчених, «суб'єктами політики ідентичності, як правило, виступають органи державної влади, політичні та громадські рухи й організації, самоврядні територіальні, конфесійні, професійні та інші об'єднання громадян, культурна еліта, науковці, освітяни, різноманітні медіа, а також впливові фінансові та економічні структури, що забезпечують ресурсами впливовості названих вище суспільних акторів» [20].

Алгоритм виявлення і дослідження політичних ідентичностей на прикладі ветеранських організацій, на нашу думку, має включати дослідження сукупності обставин їх формування, становлення, ролі у захисті України, повоєнному відновленні, адаптації до цивільного життя і, що особливо важливе, це дослідження участі ветеранських органі-

зацій у політичному житті України та формуванні нової, якісної політики національної ідентичності.

Метою дослідження є аналіз процесу формування політики ідентичності ветеранських організацій та оцінка їхнього впливу на безпекові процеси в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У політологічній науці тематика ідентичностей та політики ідентичностей актуалізувалась в контексті становлення окремих видів ідентичності в Україні, що пов'язано з геополітичними та безпековими викликами. Серед них, можна виокремити: національну, політичну, регіональну, макрополітичну ідентичності, які мають наукове обґрунтування, власних суб'єктів, політику та практику реалізації.

Сучасний стан правого регулювання зазначених процесів здійснюється на підставі Конституції України [11] і ряду інших нормативно-правових актів, якими регламентується правовий режим воєнного стану [16], Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності [17], що були основою для проведення нашого дослідження.

Зазначимо, що в науковій літературі немає єдиних підходів до досліджуваної тематики, проте Зливковим В. і Лукомською С. було проаналізовано історію становлення міліарної ідентичності українців [9], яка є основою для нашої ідентичності ветеранських організацій.

Існує багато наукових праць, основним фокусом яких є дослідження шляхів формування національної та політичної ідентичності. Цією темою займалися такі науковці, як: Вонсович С. Г. [5] Розумний М. [20], Кресіна І. О., Шемшученко Ю. С., Горбатенко В. П., Лойко Л. І., Кресін О. В., Стойко О. М. [19], Драпушко Р. Г., Горінов П. В. [6, 7, 8], Кіндратець О. М., Сергієнко Т. І. [12] та інші.

У національній політологічній науці питаннями змісту та впливу різних проєкцій політичної ідентичності займалися наступні науковці: Бевз Т. [5], Кіндратець О., Сергієнко Т. І. [12], Остапенко М. А. [16], Іванов І. Ю. [10]. Відзначимо колективне авторське дослідження питання суперечностей ідентичностей в Україні та шляхи їх регулювання в контекстах політики громадянської консолідації української нації [19], Малініна В. В. щодо процесу формування політичної ідентичності в умовах глобалізації [13], Мендрін О. В. щодо стратегії та практики конструювання макрополітичної ідентичності [14], які доповнили науковий доробок напрацьовань за темою нашого дослідження.

Зазначимо, що проаналізовані праці розширили зміст традиційних підходів щодо розуміння складових ідентичностей та надали можливість виокремлення нової ідентичності та її політики.

Виклад основного матеріалу. Загальною метою політики ідентичності, на думку Розумного М. М., є комунікативна цілісність спільноти, її суб'єктність, здатність формувати й відтворювати спільні уявлення, норми і цінності, приймати спільні рішення та досягати спільних цілей... [20]. Поняття «ідентичність» і його вища форма «цивілізаційна ідентичність» [22] є феноменом, який досліджується основними гуманітарними науками. Концепт ідентичності, стверджує Мендрін О. В., у його сучасному представленні в межах суспільних наук, є результатом мультидисциплінарного дискурсу стосовно проблематики того, що саме обумовлює представлення людини про себе, яким чином це представлення формується та змінюється або, навпаки, лишається сталим у наступних постійних і різноманітних ситуаціях взаємодії з іншими, як індивідами, так і групами чи соціальними інститутами [14, с. 12].

У широкому значенні ідентичність розглядається як один з головних механізмів особистісного освоєння соціальної реальності, змістовна основа на основі індивідуального чи групового вибору. Поняття ідентичності визначає здатність особи чи групи усвідомлено й адекватно визначити своє місце в соціумі та систему цінностей, які спрямовують орієнтації і стиль їхньої поведінки [16, с. 94]. У політичному дискурсі розрізняють такі види ідентичності, як: національна, політична, соціокультурна, територіальна чи регіональна, цивілізаційна, релігійна та ін.

Окремо, у сучасних політологічних дослідженнях існує політологічний дискурс «з приводу визначення поняття «політична ідентичність», але очевидне одне, що політична ідентичність є важливим регулятором свідомості й поведінки особистості, груп, класів і панівних еліт. З одного боку, політична ідентичність постає як стійкий образ у масовій свідомості людей, що слугує основою геополітичних і зовнішньополітичних орієнтирів держави, а з іншого – як ототожнення суб'єктом політичного процесу себе з певною політичною позицією, визнаною іншими суб'єктами політичних відносин [10].

Дослідники виділяють два прояви політичної ідентичності, а саме: 1) політичну ідентичність як «набір характеристик цінностей та мотивацій учасників та емоційну залученість індивіда в політику»; 2) політичну ідентич-

ність як «проекцію національно-цивілізаційних, етнонаціональних, расових, релігійних, конфесійних, територіальних, вікових, гендерних, культурних та інших складових соціальної ідентичності у політичну сферу» [2, с. 193].

Відзначимо, що у довоєнний період, до 2022 року, у гуманітарних науках домінувала позиція про наявність суперечностей ідентичностей в Україні. На думку дослідників «проблеми суперечностей ідентичностей України закорінені у її поліетнічності та полікультурності, зумовлені наявністю в українському ідентифікаційному просторі російської ідентичності та подвійної ідентичності етнічних українців на Сході і Півдні країни, а також тривалим засиллям російської і проросійської еліти в українському політикумі і ЗМІ» [21, с. 34]. На початок військових дій на Сході України існували відповідні ідентифікаційні кризи, проте після військового нападу росії на Україну та подальший процес організації спротиву ворогу сприяв об'єднанню українців і дав можливість усунути попередні суперечності та сформувати нові спільні для українців ідентичності з власною політикою та високим ступенем довіри до них.

Зликов В., Лукомська С. констатують, що в умовах кризових ситуацій ідентичність тісно пов'язана із безпекою [9]. Кіндратець О. М., Сергієнко Т. І. підкреслюють, що «війна формує ідентичності дуже швидко. Відбувається перетворення образу «іншого» на образ «чужого», «ворога», що посилює конфлікт ідентичностей» [12, с. 42].

На думку Вінкова В. Ю.: «Війна як і будь яка інша переломна подія, що становить загрожує для існування і збереження ідентичності, змушує людину, яка ж і є носієм цієї ідентичності звертатись до ресурсів спільноти до якої вона себе відносить. У разі віднайдення таких ресурсів шанс зберегти ідентичність зростає, проте в інших випадках, де такий пошук є неможливим або запропоновані моделі розвитку не відповідають наявним потребам, людина переорієнтовує себе на пошук інших соціальних груп, які допомогли б їй задовольнити ці потреби» [3, с. 144].

Отже, як бачимо, дослідники сходяться на думці, що війна є стимулюючою основою для формування нових ідентичностей, а пошук відповіді на безпекові виклики формує нові політики ідентичностей. Логічно впливає, що на фоні військових викликів виокремились нові ідентичності ветеранських організацій, як відповідь на безпекові кризи та військові виклики. В сучасних умовах протистояння росії ветеранський рух і ветеран-

ські організації є ядром якісно нової політики ідентичності України, яка формується під час війни і відіграватиме ключову роль у повоєнному відновленні України. Члени відповідних організацій мають спільний досвід практичного захисту Вітчизни, здійснюють моніторинг ветеранського середовища, об'єднуються навколо спільних цінностей і довіри один до одного у протистоянні ворогу.

Відзначимо, що виділена нами ідентичність не є новою категорією для української історії та практики державотворення. Так, дослідниками констатовано існування мілітарної ідентичності українців, яка має свої давні традиції та практику впровадження в нашій культурі. Ними доведено, що «мілітарна ідентичність є соціальною ідентичністю, яка формується та інтегрується в самооцінку, коли цивільна ідентичність стає менш помітною через військову інкультурацію. Спільний військовий досвід, соціальні зв'язки та довіра, а також важливість армії для учасників бойових дій, а також людей, які живуть під час війн, підсилюють значимість мілітарної ідентичності у самооцінці. Додатковими чинниками зміцнення мілітарної ідентичності для військових є тривалість служби та кількість «завдань» на полі бою, а для цивільних – тривалість воєнних дій, досвід окупації/деокупації, соматичні та психологічні травми, зумовлені війною, тобто – практична неможливість як цивільних, так і військових, бути виключеними із простору військового життя» [9, с. 77]. Ми вважаємо, що виділена нами ідентичність ветеранських організацій є різновидом більш ширшої, мілітарної ідентичності. Основою ідентичності ветеранських організацій, як об'єктивного факту, є дійсна приналежність її учасників до системи захисту країни через участь у відповідних діях із захисту країни як на професійній, так і на волонтерській основі, самоідентифікація себе з державою та її цінностями (суб'єктивна складова). Важливим для таких організацій є визнання в суспільстві їх ролі і заслуг та створення системи соціально-правових гарантій для ветеранів.

Важливість виокремлення ветеранських організацій як самостійного суб'єкта ідентичності, полягає в тому, що «після війни нас чекає не менш складний період повоєнного відновлення, і ветерани мають стати флагманами цього процесу, стати лідерами суспільства. Тому наше завдання – це створити всі необхідні умови, надати всі дієві інструменти, створити відповідну інфраструктуру для того, щоб кожен Захисник, кожна Захисниця мали рівні умови в своєму ефективному поверненні у цивільне життя, здобутті активної,

сильної позиції. Особливу увагу акцентуємо на відході від імітації спроб виключно соціального захисту до повноцінної системи, яка працюватиме на розвиток ветеранів», – наголосив заступник Міністра у справах ветеранів України Руслан Приходько [4].

Відзначимо, що відповідні ветеранські організації є середовищем добре організованих, мотивованих, національно свідомих людей, тому так важливо створити умови для реалізації їх потенціалу через організацію патріотичного виховання, формування у молоді стійкої національної самосвідомості. Ветеранські організації мають значний потенціал довіри суспільства, який може бути використаний для підвищення довіри до інститутів держави через механізми участі у їх діяльності.

Так, наприклад, у результаті проведеного Національною платформою стійкості та згуртованості соціологічного дослідження «Настрої українців під час війни» в травні 2024 року, було сформульовано наступні висновки, що «Україна сьогодні потребує формування союзу між владою та суспільством, бо соціологічні дані свідчать про низьку довіру суспільства до державних інституцій в порівнянні з іншими соціальними інституціями».

Так, на запитання «Що допомагає зберегти стійкість?» відповіді розподілилися таким чином: віра в ЗСУ – 63%, сім'я, родичі, близькі – 49%, щоденна праця – 27%, релігія/віра в Бога – 21%, участь у волонтерстві, зборі коштів – 18%, віра у державу – 12% [15]. Дані результати свідчать про рівень довіри ветеранським спільнотам в Україні.

Окремо відмітимо роль ветеранських організацій у волонтерській діяльності, спрямовану як для ЗСУ, так і для мирних жителів. Як правило, між волонтерськими та ветеранськими організаціями існує тісна співпраця і взаємодія. Загальновідомо, що велика кількість ветеранських організацій напряму займається волонтерською діяльністю, що підвищує їх роль і довіру у суспільстві не лише з позиції безпеки, але із урахуванням їх діяльності у гуманітарній сфері.

Для об'єднання волонтерських організацій та індивідуальних волонтерів зі всієї України у березні 2021 року Українською волонтерською службою, Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ) та IT-компанією SoftServe за підтримки Міністерства молоді та спорту була запущена Волонтерська Платформа. Після початку війни Платформа стала тим інструментом, який допомагає волонтерам швидко реагувати на запити тих, хто потребує

допомоги [6, с. 56] та об'єднує ветеранські та волонтерські організації в єдину спільноту спротиву ворогу.

У контексті нашого дослідження, слід розрізняти також поняття «ідентичність» та «ідентифікація», які не є тотожними і, які не можна використовувати як синоніми у науковому дискурсі. Ідентифікація є процесом співвіднесення індивіда чи групи (спільноти) з певною діяльністю чи субстанційною та інституційною сферою. Цей процес може бути усвідомленим і неусвідомленим, інтуїтивним; короткочасним і тривалим (в історичному вимірі); відкритим і прихованим; мирним і конфліктним; однозначним і суперечливим тощо. Результатом даного процесу є ідентичність в її різноманітних виявах і типах. Вона означає приналежність (і об'єктивну, і суб'єктивну) людини чи групи людей до певного типу спільноти чи спільноти, отождолення себе з її нормативними і функціональними характеристиками і здебільшого готовність стати репрезентантом останньої [19, с. 87].

Так, на думку Вонсович С. Г. «питання становлення національної ідентичності та змін в системі соціальних ідентичностей суспільства гостро постало перед дослідниками від часу проголошення незалежності України та поглибилося з початком кардинальних соціально-політичних трансформацій. Істотні зміни глобального масштабу у 2014-2020 рр. суттєво вплинувши на темпоральність транзитивних процесів у світі та Україні, загострили проблему ідентичностей, змусивши науковців інакше підійти до їх розуміння та змісту [5, с. 74].

Подібні загострення становлення національної ідентичності були зняті, коли в умовах протистояння російській агресії, відбулося формування єдиної української нації та спільної української ідентичності через «усвідомлення українців у приналежності до певної політично-організованої групи людей, до держави України, до системи спротиву ворогу, тобто до українського народу, української нації та держави, як у межах території України, так і за її кордонами. Подібне усвідомлення дає змогу визначити місце українського народу в соціокультурному просторі та сформулювати власну національну ідентичність на наступний етап розвитку державності [7, с. 27]. Поряд з тим, сьогодні залишились деякі дискусії щодо мовної та релігійної ідентичності в українському суспільстві, які, сподіваємось, знайдуть спільне розуміння в українському суспільстві.

Констатуємо, що ідентичність відіграє важливу роль у суспільно-політичному житті через інтеграцію людини в суспільство та його сегменти, вважаємо, що в рамках відповідних спільнот, людина може бути пов'язаною з різними ідентичностями, як, наприклад: національною, політичною, релігійною чи ветеранською, що впливає на її участь у суспільних процесах, відчутті власної значимості в суспільстві тощо.

Відзначимо, що ідентичність ветеранських організацій в Україні тісно пов'язана з національною ідентичністю українців як основою національної безпеки Української держави. Так, більшість учасників ветеранських організацій і рухів є національно свідомими українцями зі сталою національною ідентичністю, тому до основних завдань Мінветеранів було додано формування і реалізацію державної політики у сфері залучення ветеранів до утвердження української національної та громадянської ідентичності, зокрема через реалізацію заходів національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання. Відповідно, прийняття Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» [17] матиме свою практичну реалізацію у політиці ветеранських організацій. Вищевказане свідчить як про поєднання ветеранської ідентичності з національною та громадянською, так і про роль ветеранських організацій в майбутньому відновленні України та активну участь в реалізації державної політики у сфері залучення ветеранів до утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Висновки. В умовах гібридної війни з росією відбулося формування ситуаційної ідентичності ветеранських організацій, яка поступово переросла в сталу ідентичність.

Становлення ветеранських організацій під час військових дій пов'язано з їх активною участю в обороноздатності країни та ролі в суспільному житті, адже виникнення глобальних небезпек обумовлює виникнення нових суб'єктів політики ідентичностей. Виникнувши як ситуаційна ідентичність, ветеранські організації стали основою для подальшого формування базисної політики власної ідентичності та стали самостійними і сильними суб'єктами з власною сформованою політикою ідентичності.

У цьому дослідженні виокремлено ветеранські організації як суб'єкти ідентичності, що мають власну політику та практику провадження серед інших суб'єктів. Виокремлення подібних суб'єктів ідентичностей актуалізовано тривалою агресією росії проти України, адже лише в умовах протистояння ворогу ветеранські організації набули свою суб'єктність, самостійність та сформували власну політику.

Формування політики ідентичності ветеранських організацій є комплексним процесом особистісної та колективної самоідентифікації великої частини українського суспільства, через який ветеранські організації стають вагомим суб'єктом політичних процесів у сучасній Україні. Відзначимо, що процес залучення ветеранських організацій до військових дій щодо захисту України та зміна ряду політичних практик під час військового стану напряду впливає на суб'єктність та значимість даних організацій в сучасній Україні.

Доведено, що ветеранські організації та форми їх політичної ідентичності, які проявляються в сучасному українському суспільстві активно впливають на безпеку держави під час війни та на подальше повоєнне відновлення України, що свідчить про їх інституційне оформлення та суспільне визнання.

Література:

1. Буряченко О. Гібридна війна як нова форма глобального протистояння. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом*. Вип. 2 (74). 2024. С. 23–31.
2. Бевз Т. Теоретико-методологічні підходи та алгоритм дослідження політичних ідентичностей у міській громаді. *Університетська кафедра*. № 6. 2017. С. 191–208.
3. Вінков В. Ю. Безпекові аспекти розвитку ідентичності в умовах війни. *Проблеми політичної психології*. Вип. 12. 2022. С. 138–150.
4. Ветеранів залучатимуть до роботи з утвердження української національної ідентичності. URL: https://lexinform.com.ua/zakonodavstvo/veteraniv-zaluchatumut-do-roboty-z-utverdzhennya-ukrayinskoynatsionalnoyi-identychnosti/#google_vignette (дата звернення: 30.09.2024).
5. Вонсович С. Г. Поняття національної ідентичності в сучасній політичній науці. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін. Вип. 29. Збірник наукових праць. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. С. 74–81.
6. Горінов Павло, Драпушко Ростислав Волонтерська діяльність в Україні: соціально-правове дослідження: монографія / Павло Горінов, Ростислав Драпушко. Київ: Державний інститут сімейної та молодіжної політики, 2022. 240 с.

7. Горінов П. В., Драпушко Р. Г. Становлення національної ідентичності українців як основа національної безпеки Української держави. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 10. 2022. URL: http://lsej.org.ua/10_2022/2.pdf (дата звернення: 30.09.2024).
8. Gorinov P., Mereniuk K. Military law in Ukraine: future prospects for development. *Futurity Economics&Law*. 2022. № 2(3). P. 18–27. <https://doi.org/10.57125/FEL.2022.09.25.03>
9. Зликов В., Лукомська С., Нариси з історії становлення мілітарної ідентичності українців: монографія. Київ-Ніжин: Видавець «ПП Лисенко М. М.». 2023. 140 с.
10. Іванов І. Ю. Феномен політичної ідентичності: політологічний аспект. *Політологія. Грані*. № 4 (84) 2012. URL: https://www.libr.dp.ua/text/grani_2012_4_34.pdf (дата звернення: 30.09.2024).
11. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 30.09.2024).
12. Кіндрагець О. М., Сергієнко Т. І. Особливості формування ідентичності українців в умовах гібридної війни. *Науковий журнал «Політикус»*. 2021. С. 40–46. URL: http://politicus.od.ua/1_2021/6.pdf (дата звернення: 30.09.2024).
13. Малінін В.В. Процес формування політичної ідентичності в умовах глобалізації: особливості та складові / В. В. Малінін. *Актуальні проблеми політики*. 2013. Вип. 49. С. 194–199. URL: http://app.nuoua.od.ua/archive/49_2013/26.pdf (дата звернення: 30.09.2024).
14. Мендрін О. В. Стратегії та практики конструювання макрополітичної ідентичності: Україна в контексті світового досвіду. *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису*. 2023. 257 с.
15. Настрої під час війни: кому українці довіряють найбільше. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3863748-nastroi-pid-cas-vijni-komu-ukrainci-doviraut-najbilse.html> (дата звернення: 30.09.2024).
16. Остапенко М. А. Політична ідентичність як синтезуючий концепт політичної науки. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2015. Серія 22 : Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін. Вип. 16. С. 93–99.
17. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 30.09.2024).
18. Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності: Закон України від 13 грудня 2022 року № 2834-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text> (дата звернення: 30.09.2024).
19. Політико-правові механізми формування національної ідентичності населення Донбасу: Наукова записка / Кресіна І. О. (керівник авт. кол.), Шемшученко Ю. С., Горбатенко В. П., Лойко Л. І., Кресін О. В., Стойко О. М. К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2015. 116 с.
20. Розумний М. М. Політика ідентичностей: основні завдання та механізми реалізації. *Наукова доповідь*. Київ. 2011. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2011-11/polyt_ident-e871d.pdf (дата звернення: 30.09.2024).
21. Суперечності ідентичностей в Україні та шляхи їх регулювання в контекстах політики громадянської консолідації української нації / Аналітична доповідь. К.: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2015. 160 с.
22. Цивілізаційна ідентичність українства: історія і сучасність / авт. кол.: О. Рафальський (керівник), Я. Калакура (науковий редактор), О. Калакура, М. Юрій. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 512 с.